

Konanie o európskom zatýkacom rozkaze

Európsky zatýkací rozkaz (EZR) je právny nástroj, prostredníctvom ktorého môže vydávajúca krajina nariadiť zadržanie a navrátenie podozrivej alebo odsúdenej osoby, ktorá sa nachádza v inom členskom štáte Európskej únie. Vykonávajúci štát tento príkaz musí splniť, pokiaľ nie je EZR neplatný alebo sa neuplatní dôvod na zamietnutie.

Keďže konanie sa týka (prinajmenšom) dvoch krajín, je potrebné zaistiť právnu pomoc vyžadanej osobe vo vydávajúcom aj vo vykonávajúcim štáte tak, ako to stanovuje čl. 10 Smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o EZR.

Obhajca vo vykonávajúcim štáte by mal zapojiť obhajcu vo vydávajúcim štáte, a to:

1. zistením, či je už v konaní ustanovený obhajca vo vydávajúcim štáte a jeho/jej následným kontaktovaním;
2. v prípade, že tomu tak nie je, kontaktovaním obhajcu cez dostupné databázy ako napríklad ECBA vyhľadávač advokáta (*Find a Lawyer*).

Find a Lawyer (Nájdite advokáta)

Sekcia *Find a Lawyer* na našej stránke obsahuje kontaktné údaje jednotlivých odborníkov, ktorí udávajú, že sú skúsení v obhajobe v trestnom konaní, a ktorí okrem svojho materinského jazyka ovládajú aspoň anglický jazyk. Ak hľadáte advokáta, ktorý by vám pomohol vo vašom konaní o EZR vo vydávajúcim štáte, môžete si pozrieť zoznam na:

<https://www.ecba.org/contactlist/contacts-search-country.php>
alebo kontaktujte secretariat@ecba.org

Funkcia obhajcu vo vykonávajúcim štáte

Funkcia obhajcu vo vykonávajúcim štáte spočíva v obhajovaní osoby v konaní o EZR vo vykonávajúcej krajine bez zásahu do konania vo veci samej vo vydávajúcim štáte (tu musí konať obhajca vo vydávajúcim štáte). Zahŕňa to:

1. skontrolovať formálnu platnosť a úplnosť EZR;
2. zistiť, či existujú dôvody na zamietnutie;
3. zistiť, či existujú alternatívy k odovzdaniu okrem EZR;
4. poradenstvo o zásade špeciality;
5. poradenstvo po konzultácii s klientom a obhajcom vo vydávajúcim štáte, či je lepšie súhlasiť so vzdaním sa alebo predniesť obhajobu vo vykonávajúcim štáte;
6. žiadosť o prepustenie, ak je to vhodné.

Dôvody zamietnutia, na ktoré sa možno odvolať, sú uvedené v článkoch 3, 4 a 4a Rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/JHA a vo vašich vnútroštátnych vykonávajúcich právnych predpisoch. Môžu v nich byť zahrnuté povinné aj diskrečné dôvody. Obhajca vo vykonávajúcim štáte sa môže odvolávať na medzinárodné právo v oblasti ľudských práv s cieľom vzniesť ďalšie dôvody na zamietnutie (napr. na základe práv poskytnutých Chartou základných práv Európskej únie, Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zmluvami EÚ alebo smernicami o procesných právach).

Môže tiež dôjsť k nastoleniu vnútroštátnych ústavnoprávnych otázok.

Týkať sa môžu napríklad možného porušenia práva na spravodlivý proces, primeraných podmienok vo výkone trestu a väzby, lekárskeho ošetrovania alebo rodinného života, ak by sa osoba vrátila do vydávajúceho štátu. Počas konania o EZR vo vykonávajúcim štáte má osoba podrobujúca sa tomuto konaniu nasledovné procesné práva podľa práva EÚ:

1. právo na preklad a tlmočenie (smernica 2010/64/EÚ);
2. právo na právnu asistenciu a právnu pomoc v oboch krajinách (smernice 2013/48/EÚ a 2016/1919/EÚ);
3. právo byť informovaný o obsahu EZR a právo dostať písomné poučenie o právach (smernica 2012/13/EÚ);
4. právo byť vypočutý sudcom (rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/JHA).*

Prečítajte si zoznam na zadnej strane tohto dokumentu pre pripomenutie ďalších informácií, ktoré je potrebné zvážiť s cieľom účinnej obhajoby voči EZR.

Funkcia obhajcu vo vydávajúcim štáte

Obhajca vo vydávajúcim štáte by mal byť súčasťou konania dlho predtým, ako sa vyžadovaná osoba odovzdá vydávajúcemu štátu. Podieľa sa ako na konaní o EZR, tak aj na vyšetrovaní, súdnom konaní a vydaní súdneho rozhodnutia vo vydávajúcim štáte.

Úlohou obhajcu vo vydávajúcim štáte počas konania o EZR vo vykonávajúcim štáte je asistovať klientovi a obhajcovi vo vykonávajúcim štáte. Toto zahŕňa okrem iného:

1. zisťovanie stavu trestného konania s vyžiadanou osobou vo vydávajúcim štáte;
2. preskúmanie platnosti EZR, napr. z hľadiska predčasnosti, spôsobilosti údajného trestného činu na vydanie;
3. podávanie žiadostí orgánom vydávajúceho štátu na stiahnutie alebo nahradenie EZR, alebo zabezpečenie dobrovoľného dostavenia sa;
4. radenie obhajcovi vo vykonávajúcim štáte v otázke, či existujú dôvody na zamietnutie;
5. získavanie podporných dôkazov pre obhajobu EZR – buď samostatne, alebo nasmerovaním obhajcu vo vykonávajúcim štáte na príslušné odborné expertízy.

Ak je vyžadovaná osoba odovzdaná vydávajúcemu štátu, úlohou obhajcu vo vydávajúcim štáte je okrem iného:

1. obhajovať osobu v prípravnom a súdnom konaní;
2. ak je osoba uznaná vinnou a požiadala o to, zabezpečiť jej odovzdanie naspäť do vykonávajúceho štátu alebo iného štátu, v ktorom je štátnym príslušníkom, alebo má bydlisko, a v ktorom sa bude vykonávať trest;
3. zabezpečiť, aby sa dodržala zásada špeciality;
4. zabezpečiť, aby všetky záruky poskytnuté vydávajúcim štátom v súvislosti so zaobchádzaním s vyžiadanou osobou počas trestného konania a výkonu trestu boli dodržané.

* Tieto smernice sa v súčasnosti neuplatňujú v Dánsku. Smernice 2013/48/EÚ a 2016/1919/EÚ sa v súčasnosti neuplatňujú v Írsku ani v Spojenom kráľovstve.

Kontrolný zoznam obhajoby v konaní o EZR

Skontrolujte EZR formulár alebo vklad do Schengenského informačného systému

- Obsahujú všetky príslušné informácie potrebné na to, aby boli platným dokumentom?
- Je miestom udalostí vaša krajina alebo tretia krajina?
- Požiadajte súd o prekladateľa, ak nie je formulár EZR alebo vklad do Schengenského informačného systému vo vašom jazyku.

Konzultujte so svojim klientom a:

- Požiadajte súd o tlmočníka, ak váš klient nehovorí vašim jazykom.
- Skontrolujte, či je váš klient naozaj vyžiadanou osobou identifikovanou v EZR.
- Skontrolujte, či váš klient dostal poučenie o právach pri EZR podľa prílohy II smernice 2012/13/EÚ v jazyku, ktorému rozumie, a ak nie, požiadajte súd o dodanie takého poučenia.
- Skontrolujte, či nebol váš klient súdený pre rovnaký skutok v žiadnej inej krajine.
- Skontrolujte, či má váš klient vek na to, aby mohol byť vo vašej krajine trestne zodpovedný.
- Skontrolujte, či bola vo vašej krajine udelená amnestia pre taký trestný čin.
- Skontrolujte, či je daný skutok vo vašej krajine trestným činom alebo priestupkom vyňatým z dvojitej trestnosti.
- Skontrolujte, či je / bol váš klient stíhaný vo vašej krajine pre rovnaký skutok.
- Ak mohol byť váš klient súdený pre skutok uvedený v EZR, skontrolujte premlčaciu lehotu.
- Skontrolujte, či nemá váš klient iné prípady prebiehajúce vo vašej, alebo akejkoľvek inej krajine.
- Ak je váš klient štátnym príslušníkom alebo má bydlisko vo vašej krajine, spýtajte sa, či nechce vykonať svoj trest tam.
- Ak už bol váš klient odsúdený, spýtajte sa ho, či bol prítomný na svojom pojednávaní alebo informovaný o dátume konania.
- Neodporúčajte súhlasiť alebo sa vzdať zásady špeciality bez konzultácie s obhajcom vo vydávajúcom štáte.
- Spýtajte sa svojho klienta, či má akékoľvek obavy ohľadom návratu do vydávajúceho štátu (napr. zdravotné, rodinné, obavy o spravodlivosť súdneho konania alebo z podmienok pri výkone trestu).
- Spýtajte sa svojho klienta na jeho pracovné, spoločenské a rodinné väzby vo vašej krajine, aby ste mohli požiadať o prepustenie z väzby.

Kontaktuje obhajcu vo vydávajúcom štáte, aby ste mohli:

- nahliadať do spisov vo vydávajúcom štáte;
- poradiť sa o príslušných právnych predpisoch a postupoch;
- skontrolovať, či je možné EZR stiahnuť, alebo nahradiť inými opatreniami (napr. dorúčením súdnych písomností, vypočutím prostredníctvom videozáznamu, zaplatením pokuty), alebo dobrovoľným dostavením sa;
- získať dôkazy na podporu prípadu vášho klienta.

Pre viac informácií si pozrite Príručku ECBA o EZR pre obhajcov
<https://handbook.ecba-eaw.org/> alebo kontaktujte secretariat@ecba.org

Ako obhajovať v konaní o európskom zatýkacom rozkaze?

Európsky zatýkací rozkaz: Základy pre obhajcov podľa ECBA

<https://handbook.ecba-eaw.org/>

Preklad: Mária Kmeťová, Univerzita Komenského v Bratislave
Revidované podľa Ondrej Laciak

ECBA

Od svojho založenia v roku 1997 sa Európska komora obhajcov (ECBA) stala poprednou nezávislou organizáciou špecializovaných obhajcov vo všetkých členských štátoch Rady Európy. ECBA sa zasadzuje za základné práva vyšetrovaných, podozrivých, obvinených a odsúdených osôb.